

Vedlejší věty (Nebensätze) - úvod

- Vedlejší věty zastupují části/jsou částmi věty řídicí (často věty hlavní). Podle toho, kterou část věty zastupují, rozlišujeme:
 - Věty podmětné nebo předmětné (Ergänzungssätze) – zastupují doplnění/ podmět či předmět věty řídicí, závisejí na slovese věty řídicí, např.:

Ob er kommt, interessiert mich gar nicht. (podmět)

(Jestli přijde, mě vůbec nezajímá.)

Petra fragt, wann du ankommst. (předmět)

(Petra se ptá, kdy přijedeš.)

- Věty přívlastkové (Attributsätze/Relativsätze) – zastupují přívlastek podstatného jména ve větě řídicí, vztahují se k podstatnému jménu ve větě řídicí, např.:

Wie war der Film, den du gestern gesehen hast?

(Jaký byl ten film, který jsi včera viděl?)

- Věty příslovečné (Angabesätze) – zastupují okolnostní/příslovečná určení věty řídicí, např.:

Wenn du kommst, ruf mich bitte an. (časová věta)

(Až přijdeš, zavolej mi, prosím.)

Er konnte die Arbeit nicht beenden weil er krank war. (příčinná věta)

(Nemohl dokončit práci, protože byl nemocný.)

- Vedlejší věty mohou stát před i za větou řídicí. Výrazným faktorem pro postavení vedlejší věty v souvětí je její sdělná hodnota (v němčině i v češtině). Vedlejší věty vyjadřující něco známého či zmiňovaného stojí zpravidla před větou řídicí, vedlejší věty vyjadřující něco nového či důležitého stojí zpravidla po větě řídicí, např.:

Da die Lehrerin krank war, hat die Vorlesung nicht stattgefunden. (známý důvod)

(Protože byla učitelka nemocná, přednáška se nekonala.)

Die Vorlesung hat nicht stattgefunden, weil die Lehrerin krank war. (nový, důležitý důvod, odpověď na otázku Warum?/Proč?)

(Přednáška se nekonala, protože byla učitelka nemocná.)

- Ve vedlejších větách uvedených uvozovacím slovem (spojkou, tázacím či vztažným slovem) stojí v němčině určité sloveso (=slovesný tvar, který vyjadřuje osobu, číslo, čas, rod a slovesný způsob) až na konci. Uvozovací slovo a určité sloveso tvoří rámcovou konstrukci, uvnitř které stojí ostatní části věty. Např.:

Als ich klein war, haben wir im Riesengebirge gewohnt.

Když jsem byla malá, bydleli jsme v Krkonoších.

Ich weiß wirklich nicht, wann er nach Hause kommt.

(Opravdu nevím, kdy přijde domů.)

- Věta řídicí následující po větě vedlejší začíná zpravidla určitým slovesem, protože věta vedlejší reprezentuje jeden větný člen/obsadí první pozici věty řídicí a v německé oznamovací větě má určité sloveso pevnou pozici na druhém místě. Např.:

Als ich klein war, haben wir im Riesengebirge gewohnt.

Když jsem byla malá, bydleli jsme v Krkonoších.